

Personlighetsforstyrrelser

Betegnelsen brukes om mennesker som ikke klarer å opprettholde gode og gjensidige forhold.

Personlighetsforstyrrelse er et samleord for problemer mennesker har i forhold til andre mennesker som forstyrrer den opplevelsen av kontakt og gjensidighet som er så viktig i samvær med andre. Det oppstår en ubalanse.

Jeg har ofte hørt ordet "borderline", er det en personlighetsforstyrrelse?

På en måte kan en si det, det er en betegnelse psykiatrien har gitt på mennesker som oppfattes som spesielt ubalanserte i sitt forhold til andre.

De kan for eksempel gå veldig tett inn i forhold til andre, men så skjærer det seg og de trekker seg unna. De kan også bli veldig sinte på andre, uten at det ser ut til å være spesielle grunner til det. De har vanskeligheter med å bevare stabile forhold.

Er psykopati en personlighetsforstyrrelse?

Det er ikke alle som liker å bruke ordet "psykopati", fordi det forbindes med umoralske og ondskapsfulle mennesker.

Men det kan brukes om mennesker som blir så opptatt av seg og sitt at de på en måte ikke ser andre, annet enn som redskaper for å oppnå noe for seg selv. De klarer ikke skape en gjensidig balanse i forhold til andre, og i den forstand kan det kalles en personlighetsforstyrrelse.

Hva kommer det av at noen mennesker ikke klarer å opprettholde gode og gjensidige forhold?

Det kan det være mange forklaringer på. Tidligere har en vært opptatt av at det er mennesker som på et tidlig tidspunkt i livet ikke har fått nok tillit og trygghet, og det er ofte foreldrene som har fått skylden.

Selv om det selvsagt er foreldre som ikke har kunnet gi barna den tryggheten de trenger, har en etter hvert fått et mer nyansert syn på dette.

Det kan for eksempel være at det er noe ved barnet fra begynnelsen av som gjør det vanskelig for foreldrene å etablere en god kontakt med dem, som at de er overfølsomme for bestemt inntrykk og fort trekker seg tilbake fra kontakt slik at foreldrene føler seg avvist.

Spebarnsforskning viser også at det kan være rytmeforskjeller mellom foreldre og barn, slik at det er vanskelig for foreldrene å oppfange og svare på akkurat dette barnets signaler. De kan være helt annerledes i forhold til andre barn som passer bedre til dem. Det blir satt igang vonde sirkler, og utryggheten hos begge parter øker.

Men er det slik at tidlig barndom på en måte blir en skjebne når det gjelder å utvikle personlighetsforstyrrelser?

På ingen måte. De fleste barn opplever både gode og vonde ting i forhold til omsorgspersoner, og ting som skjer videre i livet kan være bestemmende for om det er det vonde eller det gode som blir dominerende i livet.

Hva slags andre voksne de møter, som slektninger, førskolelærere og lærere, og hva slags forhold de får til andre barn, kan bety veldig mye for hvilken retning utviklingen tar.

Går det an å hjelpe mennesker med personlighetsforstyrrelser?

Hvis en ser det slik at det vi kaller personlighetsforstyrrelser er måter å løse en ubalanse i forhold til andre mennesker på, er det klart at det er mulig å få hjelp til å finne andre løsninger.

I den grad personen selv opplever at dette er et problem og ønsker å gjøre noe med det, vil de kunne få hjelp av fagfolk innenfor psykiatrien til å utvikle sider ved seg selv som gjør det lettere å få til gjensidige og stabile forhold til andre mennesker.